

**Protokół z VII posiedzenia
Rady ds. monitorowania wdrażania reformy oświaty
im. Komisji Edukacji Narodowej
11 września 2025 r. godz. 11:00
w siedzibie
Instytutu Badań Edukacyjnych – Państwowego Instytutu Badawczego
ul. Górczewska 8**

Członkowie Rady uczestniczący w posiedzeniu:

1. Przewodniczący – prof. dr hab. Zbigniew Marciniak – Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich – Członek Rady
2. Pierwszy Wiceprzewodniczący – dr Tomasz Gajderowicz – IBE PIB
3. Druga Wiceprzewodnicząca – prof. dr hab. Inetta Nowosad – Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk – Członkini Rady
4. Sekretarz Rady – Elżbieta Strzemieczna – IBE PIB
5. Prof. dr hab. Józefa Bałachowicz – Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk – Członkini Rady
6. dr Karol Dudek-Różycki – Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych – Członek Rady
7. Adam Dżumaga – Konfederacja Lewiatan – Członek Rady
8. Marzenna Habib – Ośrodek Rozwoju Edukacji – Członkini Rady
9. Mirosław Wojciech Kowalczyk – Rada Dyrektorów Szkół Podstawowych i Liceów Ogólnokształcących – Członek Rady
10. Dr Anna Beata Kwiatkowska – Rada ds. Informatyzacji Edukacji MEN – Członkini Rady
11. Adam Makowski – Stowarzyszenie Nauczycieli Matematyki – Członek Rady
12. Dorota Obidniak – Związek Nauczycielstwa Polskiego – Członkini Rady
13. Lesław Ordon – Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" – Członek Rady
14. Dr Michał Płotek – Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych – Członek Rady
15. Mariusz Potasz – Rada Dyrektorów Szkół Podstawowych i Liceów Ogólnokształcących – Członek Rady
16. Wojciech Radziwiłłowicz – Fundacja Odyssey of the Mind Polska – Członek Rady
17. Aneta Tombarkiewicz-Olszewska – Śląskie Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych – Członkini Rady
18. Dorota Twarowska – Sekcja Wydawców Edukacyjnych Polskiej Izby Książki – Członkini Rady
19. Elżbieta Urbańska-Golec – Rada Dyrektorów Szkół i Placówek Szkolnictwa Branżowego – Członkini Rady
20. Monika Wojciechowska – Rada Edukacji Finansowej – Członkini Rady
21. Jarosław Wowak – Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów SNaP – Członek Rady
22. Katarzyna Zychowicz – Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej – Członkini Rady

Obecni poza członkami Rady:

1. Dr hab. Maciej Jakubowski – IBE PIB
2. Olga Laska – IBE PIB
3. Ryszard Kamiński – IBE PIB
4. Aleksandra Kowalska – IBE PIB
5. Marcin Marciniak-Mierzejewski – IBE PIB

Obserwatorzy prac Rady z administracji rządowej uczestniczący w posiedzeniu:

1. Ministerstwo Edukacji Narodowej
2. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
3. Ministerstwo Obrony Narodowej
4. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Przebieg posiedzenia

1. Rozpoczęcie posiedzenia i omówienie porządku obrad

Spotkanie otworzył Przewodniczący prof. Zbigniew Marciniak i udzielił głosu dyrektorowi IBE PIB Maciejowi Jakubowskiemu, który poinformował o zmianach w gronie członków Rady. Następnie Przewodniczący przedstawił plan posiedzenia i przedstawił porządek obrad, który został przyjęty przez zebranych.

2. Sprawozdanie z prac nad podstawami programowymi

Wiceprzewodniczący Rady dr Tomasz Gajderowicz przedstawił sprawozdanie z prac nad podstawami programowymi.

- Wszystkie zespoły, z wyjątkiem czterech pracujących nad podstawami dla przedmiotów przyrodniczych, przedstawiły finalne wersje podstaw programowych.
- IBE PIB zorganizował **webinaria, w trakcie których eksperci zaprezentowali projekty podstaw programowych** (prezentacji dokonały prawie wszystkie zespoły, za wyjątkiem fizyki i języka polskiego jako drugiego). Nagrania są dostępne na stronach IBE PIB.
- Ministerstwo Edukacji Narodowej zleciło IBE PIB **ewaluację efektów rozporządzenia dotyczącego prac domowych**. Zakończenie ewaluacji jest zaplanowane do końca września 2025 r. Na podstawie wyników ewaluacji Rada będzie proszona o przygotowanie rekomendacji zmian w tym zakresie. Dr Gajderowicz zaproponował, by w skład zespołu przygotowującego rekomendacje, liczącego 4 do 5 osób weszła dr Dominika Walczak (IBE PIB) jako przewodnicząca. Poprosił o zgłaszanie się chętnych do udziału w pracach zespołu Członków i Członkiń Rady.

3. Stanowisko Rady w sprawie kluczowych założeń dotyczących zmian związanych z egzaminami oraz budową systemu monitoringu, który będzie służył do ewaluacji jakości edukacji

- Wiceprzewodniczący Rady dr Tomasz Gajderowicz przedstawił uzgodnioną z przewodniczącym propozycję stanowiska Rady w sprawie kluczowych założeń dotyczących zmian związanych z egzaminami oraz budową systemu monitoringu, który będzie służył do ewaluacji jakości edukacji.
- Otworzono dyskusję nad przedstawioną propozycją:
 - Przewodniczący Rady podkreślił, że stanowisko odzwierciedla głosy, które padły w dyskusji podczas VI posiedzenia Rady w lipcu, m.in. to, że system egzaminacyjny potrzebuje stabilności, bezpieczeństwa i zaufania społecznego.
 - Członek Rady przypomniał o dyskusji na temat terminów egzaminów zewnętrznych. Przewodniczący przyznał, że to kwestia, do której należy mądrze podejść, aby nie stworzyć wrażenia, że uczniom odbiera się wakacje.
 - Członek Rady podniósł zagadnienie dotyczące tego, że w mniejszych miejscowościach uczniowie podchodzą do egzaminu ósmoklasisty ze swobodą, pewni przyjęcia do lokalnych szkół średnich. Zasugerował, że brak progu punktowego demotywuje uczniów, niezależnie od wysiłków szkół i samorządów, które starają się ich mobilizować do osiągnięcia jak najlepszych wyników.

- Członkini Rady podniosła kwestię braku informacji o wymaganiach egzaminacyjnych na początku danego etapu edukacyjnego. Zasugerowała, że informatory powinny być wydawane z większym wyprzedzeniem.
- Członek Rady określił problem jako złożony: z jednej strony dążymy do zmniejszenia stresu towarzyszącego egzaminom, z drugiej rozważamy progi punktowe. Wskazał, że egzamin ósmoklasisty powinien dawać rzetelną informację o uzdolnieniach ucznia, nie tworzyć iluzji dotyczącej jego uzdolnień i możliwości.
- Członkini Rady zaproponowała rozdzielenie w stanowisku zagadnień dotyczących pracy egzaminatorów od kwestii jakości arkuszy egzaminacyjnych. Podkreśliła, że aktualnie obowiązujące terminy egzaminów powodują dezorganizację pracy szkół i obciążenie nauczycieli. Należy to uwzględnić w przyszłych pracach.
- Członek Rady poparł przedmówczynię dodając, że presja na wyniki prowadzi do „uczenia pod egzamin”. Wyraził wątpliwości co do postulatów dotyczących ograniczania stresu i automatyzacji oceniania oraz zwrócił uwagę na błędy egzaminatorów powodowane dużym obciążeniem pracą w okresie egzaminacyjnym.
- Wiceprzewodniczący Rady w odpowiedzi wyjaśnił, że wystandaryzowana skala egzaminu pomagałaby uczniom ocenić swoje położenie na tle populacji, ale skutki wprowadzenia standaryzacji trzeba gruntownie przeanalizować. Odnosząc się do stresu, stwierdził, że chodzi o sytuację, gdy uczniowie nie otrzymują rzetelnej informacji o wymaganiach. Automatyzacja oceniania ma na celu minimalizowanie błędów formalnych.
- Przewodniczący Rady zgodził się, że egzaminatorami powinny zostawać osoby, które mają predyspozycje do tej pracy.
- Członkini Rady zaproponowała dodanie do stanowiska zapisu o potrzebie dostosowania arkuszy egzaminacyjnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych, co podkreśliłoby, że Rada dostrzega ten problem. Przewodniczący Rady przyznał, że mieści się to w zagadnieniu jakości arkuszy egzaminacyjnych i zgodził się, żeby w ramach dalszych prac nad wdrażaniem zmian problem ten był przedmiotem dyskusji.
- Po wprowadzeniu przez Sekretarz Rady postulowanych zmian w treści stanowiska w sprawie zmian w systemie edukacji, przeprowadzono **głosowanie** nad jego przyjęciem. Stanowisko zostało przyjęte 15 głosami za, przy braku głosów przeciw i 2 wstrzymujących się.

4. Dyskusja nad propozycjami podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

- Przewodniczący Rady poprosił zebranych o uwagi ogólne nie skupione na pojedynczych zapisach poszczególnych projektów podstaw.
- Wiceprzewodniczący Rady podkreślił, że przekazane do MEN propozycje podstaw będą opatrzone ewentualnymi uwagami członków Rady.
- Sekretarz Rady ~~na~~ zaprezentowała efekty prac nad podstawami. Zaznaczyła przy tym, że cztery zespoły odpowiedzialne za przedmioty przyrodnicze jeszcze kontynuują prace.
- Wychowanie przedszkolne:
 - Dyskutowano nad zapisami dotyczącymi nauki pisania w przedszkolu. Członkowie Rady wyrazili przekonanie, że przymus pisania literek w nadmiernie młodym wieku jest szkodliwy dla rozwoju małej motoryki, natomiast szeroko rozumiany rozwój dziecka w dużej mierze zależy od otoczenia, w tym od rodziny. Członkini Rady przywołała badania, których wyniki pokazują, że dzieci nabywają zdolność do nauki pisania

w wieku 5-6 lat. Skonkludowała, że mądry nauczyciel zacznie pracę z małymi dziećmi od zabawy.

- Edukacja finansowa:
 - Członkini Rady wyraziła rozczarowanie niewystarczającym uwzględnieniem w podstawie programowej wychowania przedszkolnego wniosków z prac Ministerstwa Finansów nad Krajową Strategią Edukacji Finansowej. W propozycji podstawy wychowania przedszkolnego tylko powtórzono (obecny w aktualnie obowiązującej podstawie) jeden punkt dotyczący banknotów i monet. Podkreśliła, że edukacja finansowa powinna być traktowana jako kluczowa kompetencja, wpływająca na postawy i wartości i zaproponowała, by dotyczące jej treści zostały wplecione w różne przedmioty szkoły podstawowej i wychowania wczesnoszkolnego, czyli były kształtowane już od najmłodszych lat.
- Historia:
 - Członek Rady zwrócił uwagę na to, że podstawa programowa historii ma wiele pozytywnych elementów, jednak w jego ocenie jest przeładowana treściami. Wskazał, że nauczyciele mają mało czasu na omówienie kluczowych zagadnień, co może prowadzić do powierzchownego omawiania poszczególnych tematów. Zasugerował redukcję materiału i wzmocnienie nauki krytycznego myślenia, a także zwrócenie większej uwagi na zagadnienia dotyczące tolerancji i różnorodności.
 - Przewodniczący Rady zgodził się z tezą, że skupienie nauczania na historii politycznej prowadzi do zaniedbania innych obszarów, na przykład historii gospodarczej. Zauważył, że historia jest dobrą nauczycielką doceniania inności.
 - Wiceprzewodniczący Rady odparł, że historia jest "drugą najbardziej wrażliwą PP", która w przeszłości wywołała emocje społeczne, i zaapelował, aby członkowie Rady zwrócili uwagę na sformułowania haseł PP, aby uniknąć zbędnych kontrowersji.
 - Członkini Rady dodała, że w podstawie programowej historii brakuje jej informacji o tym, skąd w danej epoce państwo czerpało dochody i jak było zorganizowane.
 - Członkini Rady wyraziła obawę, że nowa podstawa nie daje wystarczającego impulsu do zmiany praktyki nauczania, podkreślając konieczność uczenia krytycznego myślenia i pracy ze źródłami, aby uniknąć opierania wiedzy na pamięci i polityce.
- Moduły:
 - Członkini Rady zadała pytanie dotyczące modułów (finansowego, filozoficznego, kulturowego, klimatycznego, medialnego) i planowanych metod ich realizacji. Sekretarz Rady wyjaśniła, że moduły stanowią element obecny horyzontalnie w różnych przedmiotach i zostaną szczegółowo opisane w osobnym dokumencie.
 - Niektórzy Członkowie Rady krytycznie ocenili obecność w podstawach treści fakultatywnych. Wyrazili przekonanie, że treści opisane w podstawach powinny być obligatoryjne i jasno określone. Członkini Rady zgłosiła, że w podstawie programowej matematyki moduł finansowy pojawia się przy treściach, które nie wydają się z nim związane, natomiast brakuje go przy tych, które ewidentnie dotyczą finansów. Zapytała także o kwestię treści fakultatywnych i o to, czy nauczyciele muszą zrealizować je wszystkie. Podkreśliła, że wydawcy edukacyjni nie są w stanie uwzględnić wszystkich treści fakultatywnych w podręcznikach. Sekretarz Rady wyjaśniła, że treści fakultatywne będą do wyboru, np. z pięciu należy wybrać dwie.
 - W odpowiedzi Członkini Rady stwierdziła, że informacja o liczbie treści do zrealizowania musi znaleźć się w każdej podstawie, a liczba ta nie musi być

jednakowa dla wszystkich przedmiotów. Podniosła również kwestię korelacji międzyprzedmiotowych, brak dostosowania do siatki godzin i braku przestrzeni na realizację wszystkich elementów w podstawie. Poinformowała, że wydawcy edukacyjni przygotowują listę takich korelacji i prześlą ją Radzie.

- Autonomia:
 - Dyskutowano o autonomii ucznia i nauczyciela. Niektórzy Członkowie Rady podkreślili, że uczeń powinien być w centrum działań edukacyjnych i planowanej reformy, a nauczyciele powinni mieć możliwość elastycznego kształtowania pracy.
 - Wiceprzewodnicząca Rady dodała, że autonomia ucznia i nauczyciela oraz elastyczność są kluczowe, ale w przedstawionych materiałach zabrakło wyraźnego wyeksponowania, czemu autonomia ma służyć.
- Szkolnictwo branżowe:
 - Kilkoro Członków Rady zwróciło uwagę na potrzebę powiązania podstaw programowych szkół podstawowych z potrzebami uczniów szkół branżowych. Podkreślono znaczenie szkolnictwa branżowego w systemie edukacji i wagę umiejętności praktycznych.
 - Członkini Rady zaznaczyła, że propozycje podstaw programowych przygotowują uczniowie głównie do liceów ogólnokształcących, ale pomijają elementy kluczowe dla uczniów wybierających technika i szkoły branżowe. Zadeklarowała, że przygotuje pisemne propozycje we współpracy z dyrektorami szkół branżowych.
 - Członkini Rady podkreśliła, że nie należy dyskryminować uczniów szkół zawodowych. Przykłady z Finlandii pokazują, że edukacja branżowa może być pełnoprawną ścieżką kariery, a nie "karą" za brak postępów w nauce.
- Podsumowanie dyskusji:
 - W podsumowaniu dyskusji Przewodniczący Rady podkreślił, że projekty podstaw programowych są czytelne i klarowne. Ich wdrożenie wymaga dobrej komunikacji ze strony Ministerstwa, którego zadaniem powinno być uspokojenie obaw nauczycieli i pokazanie, że nowe rozwiązania wzmacniają dotychczasowe dobre praktyki.
 - Członkini Rady zaproponowała, aby spotkania autorów podstaw programowych z autorami podręczników odbywały się częściej.
 - Przewodniczący Rady dodał, że kluczowe jest również dotarcie do dyrektorów szkół, którzy często są głównym źródłem informacji dla nauczycieli, a brakuje im odpowiednich kompetencji i wiedzy, aby o zmianach mówić. W odpowiedzi Wiceprzewodniczący Rady zaproponował, aby na następnym posiedzeniu przedstawić planowany pilotaż wdrażania reformy, obejmujący wykorzystanie roli dyrektorów.
 - Członkini Rady podkreśliła, że członkowie Rady powinni jak najszybciej zostać przygotowani do odpowiadania na trudne pytania, aby mogli być "misjonarzami" pozytywnych zmian.
 - Członkowie Rady zwrócili uwagę, że nauczyciele nie ponoszą na swoich barkach wdrożenia reformy bez godnych warunków pracy i podjęcia walki z "pauperyzacją" ich zawodu.
 - Członkini Rady zadeklarowała gotowość wydawców edukacyjnych do współpracy. Wydawcy mają codzienny kontakt z nauczycielami i często są pierwszym źródłem informacji o zmianach.
 - Na zakończenie dyskusji powrócono do kwestii oceniania i egzaminów. Członkini Rady podniosła problem niesprawiedliwej średniej z WF-u oraz dyskusyjny sens pozbawiania uczniów wiary we własne zdolności poprzez testy. Członek Rady

- podtrzymał swoje stanowisko, że egzamin ósmoklasisty nie pozwala na rzetelną ocenę uzdolnień, w przeciwieństwie do dawnego egzaminu gimnazjalnego, a to prowadzi do mylnych ocen możliwości własnych przez uczniów.
- Przewodniczący Rady oświadczył, że szkoła powinna uświadamiać, że świat się zmienia i trzeba odpowiednio zmieniać edukację, a nowa podstawa to krok w dobrym kierunku. Ważne jest, aby przekazać nauczycielom, że ich praca nie zostanie zniszczona, a nowe rozwiązania mają na celu wzmocnienie dobrych praktyk.
 - Wiceprzewodniczący Rady podsumował, że wszystkie uwagi Rady zostaną przekazane do MEN i będą brane pod uwagę w procesie konsultacji. Zachęcił członków Rady do publicznego wspierania zmian, aby przeciwdziałać negatywnym opiniom. Materiały dotyczące nowych podstaw programowych zostaną opublikowane online po weekendzie, co umożliwi zapoznanie się z nimi i zgłaszanie dalszych uwag.

Prof. Zbigniew Marciniak

Przewodniczący Rady ds. monitorowania
wdrażania reformy oświaty
im. Komisji Edukacji Narodowej

Protokół sporządzili:
Marcin Marciniak-Mierzejewski
Elżbieta Strzemieczna